מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות מעגלי אחריות שונים: עצמי, משפחה, חברים וכיתה, קהילה, סביבה ועולם
- להבחין בין מה שבשליטתי, מה שבהשפעתי ומה שאינו בידיי
- לתרגל בחירת פעולת אחריות קטנה ולהבין איך פעולה אחת יוצרת שרשרת השפעה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. א – אני – משפחה – חברים וכיתה – קהילה – סביבה ועולם
2. ב – שליטה היא מה שאני יכול לשנות ישירות, ודאגה היא דבר שמטריד אותי אך לא בידי לשנות
3. ב – דבר קטן יכול להשפיע על שרשרת ארוכה של אירועים
4. ג – לשתף מבוגר/ת או לומר משפט רגוע
5. ג – במרכז, במעגל הפנימי ביותר

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – המעגל הקרוב ביותר הוא מעגל העצמי (אני)
2. לא נכון – מזג האוויר הוא בדרך כלל דבר שאינו בידי לשנות, הוא שייך למעגל הדאגה
3. נכון – אפשר להשפיע על הציון גם אם אי אפשר לשלוט בו לגמרי
4. לא נכון – השיתוף תמיד מרצון, אפשר למלא לעצמי בלבד

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. להשפיע
2. אני
3. מסמר
4. פרטי
5. ערבות

חלק ד' – התאימו מעגל למעשה

- 1 – ב (להגיע בזמן לאימון)
- 2 – ד (לעזור במשימה בבית)
- 3 – א (לשאול חבר/ה חדש/ה מה שלומו/ה)
- 4 – ג (להחזיר ספר לספרייה)
- 5 – ה (לא להשאיר אשפה בפארק)

חלק ה' – סדרו את מהלך השיעור

1. זורקים אבן דמיונית למים ומדמיינים איך נוצרים מעגלים מתרחבים
2. ממיינים פתקי מעשים לפי מעגלי האחריות השונים
3. ממיינים דאגות נפוצות לפי שליטה, השפעה ודאגה
4. כל אחד ואחת כותבים פתק עם מעגל ופעולה לשבוע הקרוב
5. מי שרוצה מדביק/ה את הפתק על קיר הכיתה

חלק ו' – כתיבה אישית

1. כי אפשר לשנות רק את מה שבשליטתי; להתמקד בדברים שאינם בידי מבזבז כוח ואנרגיה לחינם
2. שרשרת הגיונית של סיבה ותוצאה, ארבעה שלבים ברורים, אחת מתארת תוצאה שלילית והשנייה תוצאה חיובית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- המעגל הקרוב ביותר הוא העצמי (אני)
- שליטה – משהו שאפשר לשנות ישירות; השפעה – אפשר להשפיע עליו בלי לשלוט בו לגמרי
- כל תשובה אישית וסבירה המתארת מעשה קטן ומוחשי מתקבלת

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בתרגיל הפתיחה עם האבן והמעגלים לפני מילוי הדף, כדי לחבר את התלמידים לרעיון
- בחלק של מעגלי השליטה-השפעה-דאגה כדאי לתת דוגמה אישית קודם, כדי להקל על השיתוף
- בפעילות הכתיבה האישית יש לזכור שהשיתוף תמיד מרצון, ולא לדרוש הקראה בקול

דף תרגול: אחריות – מעגלי האחריות שלי

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

לכל אחד יש כמה מעגלים של אחריות: אני, המשפחה, הכיתה, הקהילה והעולם. נלמד להבדיל בין דברים שאני יכול לשנות לבין דברים שלא תלויים בי. גם נראה איך מעשה קטן אחד משפיע על דברים אחרים.

📖 מילון קטן:

מעגלי אחריות	קבוצות סביבי שעליהן אני אחראי – מעצמי ועד לעולם
שליטה	דברים שאני יכול לשנות ישירות
השפעה	דברים שאני יכול להשפיע עליהם אך לא לשלוט בהם לגמרי
דאגה	דברים שמטרידים אותי אך אינם בידי לשנות
ערבות הדדית	אנשים שדואגים ואחראים זה לזה
שרשרת תגובות	כשמעשה קטן אחד גורם לשורה של תוצאות
אחריות אישית	אחריות שלי על עצמי – זמן, מילים והבטחות

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הסדר הנכון של המעגלים, מהקרוב ביותר אליי עד הרחוק?

א) אני – משפחה – חברים וכיתה – קהילה – סביבה ועולם ב) אני – קהילה – משפחה – כיתה – עולם

ג) משפחה – אני – כיתה – קהילה – עולם ד) כיתה – אני – משפחה – קהילה – עולם

2. מה ההבדל בין משהו שאני שולט בו למשהו שרק מדאיג אותי?

א) אין הבדל, זה אותו דבר

ב) שליטה היא מה שאני יכול לשנות ישירות, ודאגה היא דבר שמטריד אותי אך לא בידי לשנות

ג) דאגה שייכת רק למבוגרים ד) שליטה קיימת רק במעגל הקהילה

3. מה סיפור המסמר הקטן מלמד אותנו?

א) מסמרים חשובים רק בנגרות ב) דבר קטן יכול להשפיע על שרשרת ארוכה של אירועים

ג) אי אפשר לתקן טעות אחרי שהיא קרתה ד) רק מבוגרים אחראים לתוצאות

4. מה כדאי לעשות כשרואים מישהו נפגע?

א) להצטרף למי שפוגע ב) להתעלם תמיד ולא להגיב כלל ג) לשתף מבוגר/ת או לומר משפט רגוע

ד) לצעוק על מי שפגע

5. איפה אני עצמי נמצא, לפי המעגלים?

א) במעגל החיצוני ביותר ב) מחוץ למעגלים לגמרי ג) במרכז, במעגל הפנימי ביותר

ד) רק בתוך מעגל הקהילה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המעגל הקרוב ביותר אליי הוא מעגל הקהילה	☐	☐
2	מזג האוויר שייך בדרך כלל למעגל השליטה שלי	☐	☐
3	ציון סופי יכול להיות במעגל ההשפעה, כי אפשר להשפיע עליו דרך למידה והכנה	☐	☐
4	לפי היחידה, שיתוף במה שממלאים בדף התלמיד הוא תמיד חובה	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. אחריות היא לא משא – היא היכולת ל _____

2. המעגל הקרוב ביותר אליי נקרא מעגל ה _____

3. בסיפור, דבר קטן שגורם לשרשרת אירועים נקרא ה _____ הקטן

4. אפשר לתמוך בחבר/ה שנפגעו ב _____ , בלי להצטרף לפגיעה

5. מצב שבו אנשים דואגים ואחראים זה לזה נקרא _____ הדדית

4 חלק ד' – התאימו מעגל למעשה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מעגל האני	___	**א.** לשאול חבר/ה חדש/ה מה שלומו/ה
2. מעגל המשפחה	___	**ב.** להגיע בזמן לאימון
3. מעגל החברים והכיתה	___	**ג.** להחזיר ספר לספרייה
4. מעגל הקהילה	___	**ד.** לעזור במשימה בבית
5. מעגל הסביבה והעולם	___	**ה.** לא להשאיר אשפה בפארק

5 חלק ה' – סדרו את מהלך השיעור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מיינים דאגות נפוצות לפי שליטה, השפעה ודאגה
☐	זורקים אבן דמיונית למים ומדמיינים איך נוצרים מעגלים מתרחבים
☐	כל אחד ואחת כותבים פתק עם מעגל ופעולה לשבוע הקרוב
☐	מי שרוצה מדביק/ה את הפתק על קיר הכיתה

☐	ממיינים פתקי מעשים לפי מעגלי האחריות השונים

6 חלק ו' – כתיבה אישית

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה אחריות מתחילה במעגל השליטה ולא במעגל הדאגה

2. כתבו שרשרת אחת שלילית ("בגלל...") ואחת חיובית ("בזכות...") בת ארבע חוליות, כמו בדף התלמיד

כרטיס יציאה

מהו המעגל הקרוב ביותר אליכם?

מה ההבדל בין שליטה להשפעה?

כתבו פעולת אחריות קטנה אחת שתעשו עד השיעור הבא

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀